

Saksframlegg

BRUK AV PIGGDEKKFONDETS MIDLER

Arkivsaksnr.: 05/06420

Forslag til innstilling legges frem på møtet

Trondheim kommune

Saksutredning :

Bakgrunn

Innføring av gebyr for bruk av piggdekk i Trondheim ble iverksatt november 2001, jf. Bystyrets vedtak av 31.05.01. Bakgrunnen for innføringen av gebyr var høyt svevestøvnivå i forhold til nasjonale målsettinger og EU-direktiv, fare for trivsels- og helsebelastning for befolkningen og lav andel med bilister som kjørte piggfritt. For å få flere bilister til å kjøre piggfritt skulle inntektene fra gebyret brukes til å styrke vinterdriften på vegene og gi refusjon på innleverte piggdekk. Informasjon og holdningskapende arbeid er andre virkemidler for å øke andelen som kjører piggfritt. I denne rapporten er det fokusert på styrket vinterdrift som virkemiddel.

Undersøkelsen er gjennomført etter oppdrag fra Kontrollkomiteen.

Målsettingen er at piggfriandelen i Trondheim skal bli minst 80%, og piggdekkgebyret faller da bort. I 2001 var andelen som kjørte piggfritt i Trondheim 37%, og i sesongen 2003/2004 var den offisielle andelen 61%. For oversikt over hvordan målingene gjennomføres, vises til rapportens s. 6 under avsnittet "piggfriandel".

Problemstillingen for undersøkelsen er: *Brukes piggdekkfondets midler etter intensjonene i bystyrets vedtak?* For nærmere beskrivelse av innholdet i Bystyrets vedtak, vises til rapportens kapittel 2 s. 7.

Intensjonen med piggdekkfondet er blant annet å styrke vinterdrift og vårfeieing slik at standarden blir bedre, flere kjører piggfritt, og svevestøvnivået senkes. Kriteriene for å svare på problemstillingen er følgende:

1. Kun deltagere i piggdekk-prosjektet belaster fondet
2. Aktiviteter som belastes fondet er i tråd med intensjonen i bystyrevedtaket.
3. Fondet har medført en styrking av vinterdriften
 - a) Andelen de ulike aktiviteter belaster fondet synes rimelig
 - b) Budsjettet er i tråd med intensjonene for bruk av fondet.
 - c) Utkallinger for vinterdrift er i tråd med økt standard

Når det gjelder kriterie 1 og 2 er det sett på budsjett og regnskapstall der det framgår hvem/ hvilke enheter som har belastet fondet, og for hvilke aktiviteter. Denne gjennomgangen er gjort for perioden fondet har eksistert, altså fra vinteren 2001/2002, vinteren 2002/2003 og 2003/2004. I tillegg er det foretatt intervju av budsjettansvarlig for fondet på Byteknikk, produksjonssjef på Bydrift og en ingeniør på Bydrift som også er beredskapsvakt, økonomisjef og stabsjef ved Parkering, i alt 5 personer. Det er også hentet informasjon via e-post fra andre som de ovenfornevnte personer har henvist til angående enkelte spørsmål. Avtaler og annen dokumentasjon er også brukt. For kriterie 3 om fondet har medført en styrking av vinterdriften, er det gått mer inngående inn i utførerers, altså Bydrifts regnskap og beregninger for vintervedlikehold.

Resultater, vurderinger og anbefalinger

1. Kun deltagere i piggdekk-prosjektet belaster fondet

Følgende enheter er deltagere i prosjektet: Miljø- og landbruksavdelingen som har prosjektansvar og ansvar for den eksterne informasjonen og målinger av svevestøv. Trondheim Byteknikk som er forvalter av fondet og har ansvaret for å inngå avtaler med deltagerne i prosjektet, budsjettansvar og har

Trondheim kommune

anvisningsmyndighet for fondet. Trondheim Parkering håndterer inntektene fra årsoblater og dagsoblater kjøp på atomater, de kontrollerer og illegger eventuelle bøter for ikke betalt piggdekkavgift. Trondheim Bydrift har ansvaret for, og utfører, vintervedlikeholdet. Statens Vegvesen har ansvaret for skilting.

Gjennomgangen av budsjett og regnskapstall viser at det kun er deltagerene i prosjektet som har belastet fondet.

2. Aktiviteter som belastes fondet er i tråd med intensjonen i bystyrevedtaket

Når det gjelder kriterie 2 viser regnskapsgjennomgang og intervju at de typer av aktiviteter som belastes fondet er i tråd med med intensjonene i fondet. Disse aktivitetene er blant annet informasjon og samfunnskontakt, annonser, dokumentasjon, markedsundersøkelser, målinger og administrative kostnader som Miljøavdelingen belaster fondet med. Piggdekkfondet dekker utgifter til piggdekk-refusjon, drift av panteordningen, etablering og drift av telefonordning for dagsgebyr/SMS (avtale med Teletopia) og administrative kostnader fra Byteknikk. Bydrift har ansvar for styrkingen av vinterdriften og fakturerer en %-vis andel av sine utgifter for å dekke økt aktivitet på områdene brøyting, strøing, salting, renhold, innkjøp av utstyr til vinterdrift og vakt og beredskap. Statens vegvesen får dekket utgifter til oppsetting og nedtaking av skilt og til ekstra vinterdrift på fylkesvegnettet.

Når det gjelder kontrollen Byteknikk har med hvilke utgifter og aktiviteter som fondet belastes med, er dette i stor grad basert på tillit til prosjektdeltagerne. Svakheter med internkontrollen medfører imidlertid risiko for feilføringer eller at andre utgifter kan bli belastet fondet.

Revisjonen forutsetter at det er forvalter av fondet som har ansvaret for kontroll og oppfølging og koordinering mellom aktørene. Deres inntrykk er at ansvaret i praksis er noe uklart. Eksempelvis ved at forvalteransvar og prosjektledelsesansvar er plassert hos ulike enheter.

3. Fondet har medført en styrking av vinterdriften

Både bruken av piggdekkfondet og inntektene er blitt mindre i perioden, men slik at resultatet går i pluss. Resultatet var et overskudd på ca. 5 millioner kroner i første driftsår, ca.8 millioner kroner i andre driftsår og ca. 14 millioner kroner i tredje driftsår. Det betyr at det er satt av penger som kan brukes av fondet når gebyret faller bort (ved 80% piggfriandel), slik det var forutsatt i opprettelsen av fondet.

a) Andelen de ulike aktiviteter belaster fondet synes rimelig

De ulike aktivitetene som belaster fondet er vintervedlikehold, innkjøp, informasjon, refusjon av piggdekk og drift og administrasjon. Siste vintersesong, 2003/2004, gikk størstedelen av ugiftene til vintervedlikehold, 66%. Omtrent 8% gikk til henholdsvis innkjøp og informasjon. Den nest største ugiftsposten var administrasjon og drift, 19%.

De to siste sesongene har andelen utgifter som går til vintervedlikehold økt, noe som er rimelig sett på bakgrunn av intensjonen med fondet. Andelen av fondet som går til innkjøp og informasjon har gått ned fra andre til tredje sesong, mens andelen som går til drift og administrasjon har vært stabil i perioden.

Innkjøpene Bydrift har foretatt over fondet er utstyr til vinterdrift. Revisjonen gjør oppmerksom på at andelen av utgifter til innkjøp som skal dekkes av fondet ikke var behandlet i Bystyresaken om innføring av piggdekkgebyr. Dette innebærer at det er vanskelig å vurdere om andelen innkjøp som belastes fondet er rimelig. Innkjøpene er imidlertid politisk vedtatt på bakgrunn av årlige søknader om dekning av

Trondheim kommune

anskaffelser over fondet. Sett i forhold til Bydrifts ordinære innkjøp til maskiner og utstyr, er omtrent 40% av innkjøpene i perioden belastet piggdekkfondet.

b) Budsjettet er i tråd med intensjonene for bruk av fondet?

En regnskapsmessig gjennomgang viser at Bydrift har krevd refusjon for utgifter i tråd med de avtalte prosentandelene i perioden som piggdekkordningen har eksistert. Også de andre enhetene foretar uttak i henhold til rammeavtaler. Konsekvensen av den praktiske tilnærmingen til presentsatser som Bydrift har, medfører imidlertid at Bydrift får refundert en del av sitt normale budsjett i nedbørsfattige år. Samtidig er det også slik at dersom utkallingene øker og kommer over budsjetterte utkallinger, vil Bydrift få et merforbruk fordi utgiftene kun refunderes med den fastsatte prosentandelen på tjenestene.

c) Utkallinger for vinterdrift er i tråd med økt standard

Statistikken viser at antall utkallinger er hyppigst første år etter innføringen av piggdekkforbudet for deretter å avta. I sesongen 2001/2002 var det 67 utkallinger mot 39 utkallinger i 2003/2004. Tilsvarende tall før innføringen av piggdekkforbudet var 26 utkallinger i 2000/2001 og 50 utkallinger i 1999/2000. Statistikken viser for øvrig at flest utkallinger er knyttet til salting, deretter brøyting og strøing. Selv om det er færre utkallinger en sesong, indikerer ikke det nødvendigvis at kvaliteten er dårligere, vær og nedbørsmengde vil avgjøre behovet. Hvorvidt antall utkallinger for vinterdrift er i tråd med økt standard inneholder flere kompliserende faktorer. Sammenlignet med gjennomsnittlig nedbørsmengde på vårsesongene følger utkallingene det samme mønster som nedbørsmengde.

Ut ifra den informasjon revisjonen har, er det generelt sett ingen grunn til å anta at utkallinger for vinterdriften ikke følger standarden for økt kvalitet på vinterdriften når det gjelder nedbørsmengde/cm snø.

Grunnlaget for om det skal kalles ut mannskap til vinterdriften er basert på erfaring, skjønn og henvendelser fra publikum, TT, Politiet og Veitrafikksentralen. Er dialogen med disse god, vil dette bedre levering av tjenester. Henvendelser og registreringer er ikke systematisk håndtert, noe som kunne bedret dialogen og nytten av henvendelsene. En mer formell og systematisk innhenting av informasjon vil kunne ha bedret kvaliteten på levering av tjenestene brøyting, strøing og salting.

Alt i alt brukes piggdekkfondets midler etter intensjonen i bystyrets vedtak om innføring av piggdekkgebyr.

Rådmannens høringsuttalelse med revisjonens kommentar

Det vises til rapportens side 21 ang. dette punktet.
Kontrollkomiteens sekretariat, 02.03.2005

Monica Grøtte Lundgren
leder

Torbjørn Rasmus Søltnæs
rådgiver

Vedlegg :

Trondheim kommune

Bruk av piggdekkfondets midler, rapport fra enhet for Revisjon og reultatkontroll, februar 2005